

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is an author's version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/95084>

Please be advised that this information was generated on 2019-11-20 and may be subject to change.

Homilie 8 oktober 2006

Thema: Water.

Lezing: Gen. 7: 6-23

Gemeente van Jezus Christus, beste mensen,

‘Aan het einde van de regenboog daar ligt nog altijd goud’

Het is een zinnetje uit een ontroerend lied ‘*Ik weet het nog precies*’ uit de cabaret *Zand in je badpak* (1974) van de inmiddels reeds lang ter ziele gegane groep Don Quishocking. Anke Groot zingt op een verstilde en onderkoelde manier het verhaal van een vrouw die een tragisch verhaal over zichzelf vertelt. Het verhaal van iemand die aan borderline lijdt:

‘Ik weet het nog precies hoe ze me vonden,
die avond liggend in de keuken aan het gas.
Als ik er nog aan denk wat een paniek dat was,
en toen ik bijkwam, dacht ik: weer mislukt, wat zonde’.

Nu is opgenomen voor een rustkuur, en wekelijks komen haar man en kinderen op bezoek. Daarover mijmert ze. Ze zegt tegen hen:

‘Je moet vaak wandelen in het bos
en goed met je handen voelen aan het mos.
Want over tien jaar zijn er enkel plastic bomen.
En aan het einde van de regenboog, daar ligt nog altijd goud,
En als je zonlicht in je jas naait, dan heb je het nooit koud.
En dan zeggen ze: heus het komt allemaal terecht.
En ik zie ze denken: het gaat erg slecht.
En toen ik laatst tegen mijn man zei dat de zee
hem meer vertellen kon dan twaalf professoren
omdat je daarin alle waarheden kunt horen
Nam hij de keer daarop een bijbel voor me mee’.

Tja, ‘aan het einde van de regenboog, daar ligt nog altijd goud’. Spottend en prikkelend is het. Onderkoeld. Waar, als *Zand in je badpak*. Aan het einde van de regenboog, daar ligt nog altijd goud.

De oerzee en de regenboog. In ónze tijd en cultuur vertellen we aan elkaar over wat aan gene zijde van de feiten onze werkelijkheid is door een patient met borderline ten tonele te voeren. Zó mythologiseren wij de werkelijkheid. In het boek Genesis wordt een verhaal van giganten verteld, een verhaal over Noach die in een voortijd leefde toen mensen en goden samen de wereld bevolkten en mensen 500 tot 800 jaar werden, en Noach zelfs bijna 1000. Feiten? Nee, natuurlijk niet. Werkelijkheid? Ja, natuurlijk wel. Er zijn overigens websites te vinden, wanneer je aan Google de term ‘Noach’ opgeeft, die je voorrekenen dat de ark precies groot genoeg was om alle levende wezens te bevatten die in het verhaal van Genesis worden opgesomd. En dat zijn er heel wat. Het verhaal wordt dan ook meerdere keren verteld!

Water. Dat is het thema dat voor onze liturgie vandaag is vastgesteld. Water, als een van de elementen. Wel, het lijkt evident dat in Genesis verteld wordt over water. Ontzettend veel water. Noach was daardoor een jaar lang letterlijk van de wereld, in zijn ark. Welke waarheden schuilen in dit water dat de giganten bijna allemaal bedolf? Welke waarheden

schuilen in de zee, welke waarheden omtrent de geschiedenis van de mensen, de geschiedenis die met Sem, Cham en Jafet begon? Welke waarheid schuilt er in die geschiedenis van de mensen, de geschiedenis die begon na de oertijd met de giganten? Je moet het je niet laten vertellen door professoren, door nog geen twaalf professoren, zeker niet door zulke die feiten en mythen niet kunnen verbinden, die niet kunnen mythologiseren. Je moet het je niet laten vertellen door hen die niet over de rand van de feiten in de diepte van onze werkelijkheid willen en durven kijken. De waarheid die in de zee schuilt: die waarheid gaat niet over feiten maar over werkelijkheid, onze werkelijkheid en die van alle levende wezens die met ons uit de zee zijn opgekomen.

Het verhaal van de watervloed is een verhaal over de schepping, over de schepping van alle levende wezens. Het is geen verhaal over het eerste begin. Op een prachtige manier wordt dat duidelijk gemaakt. Toen de geschiedenis van de mensen in hun samenleven met alle levende wezens begon, was dat ná de oertijd, de tijd vóór de tijd, toen mensen en goden nog samen kinderen kregen. Het verhaal over de schepping is een verhaal dat vertelt dat onze menselijke geschiedenis een werkelijkheid is waarin we verbonden zijn met alle levende wezens. Samen zijn we op de drooggevallen aarde begonnen.

Het verhaal over de watervloed vertelt dat de waarheid van de zee is dat die gezamenlijke oorsprong onze bestemming is. Dat is geen betoog over evolutie. Dat is een verhaal over de horizon waarbinnen alle levende wezens verbonden zijn met elkaar. Dát is de waarheid die je in de zee kunt horen. Dat is het goud aan het einde van de regenboog.

Het verhaal gaat niet over water als één der elementen (vijf?). Het verhaal gaat over de verbondenheid van alle levende wezens die als het ware uit de ark geboren zijn. En het verhaal vertelt dat zij, de mensen en alle andere levende wezens, geboren zijn in het teken van verbondenheid: de regenboog. De regenboog is het zegenend gebaar van Godsweg over alle levende wezens. Nooit zal de alles wegzuigende chaos het uiteindelijke lot van de levende wezens op deze planeet zijn. Het verhaal over de watervloed is een scheppingsverhaal, zoals er eerder in Genesis en elders in de Tenach nóg te vinden zijn. Onze religieuze traditie is gebiologeerd door scheppingsverhalen. Niet, omdat ze gebiologeerd is door de vraag naar een eerste begin. Nee, omdat ze gebiologeerd is door de vraag waarom en hoe wij, de levende wezens en met name de mensen onder hen, met elkaar verbonden zijn, een gemeenschappelijke bestemming hebben. Daarom mythologiseren deze verhalen de werkelijkheid.

Spreken over de elementen is hier helemaal niet aan de orde. Die vragen komen uit een heel andere mythologie en levenspraktijk dan de verhalen over schepping die in de Schriften van Eerste en Tweede Testament te vinden zijn. Wij vieren ons bestaan – en herhalen ritueel die gezamenlijkheid van het begin – in het licht van deze Schriften. Dat is de reden van óns zingen en bidden.

Daarom hebben we zojuist gezongen:

Waar in de hemel of op aarde,
Waar is gebleven die Ik plantte?
Die Ik mijn grote liefde noemde,
Ik zal jou zoeken in de dood.
Ik was al vastbesloten: nooit meer.
Ik keer mijn hart. Ik roep je naam.

Scheppingsverhalen zijn geen verhalen over de elementen. Het zijn liefdesgeschiedenissen, waarin je naam geroepen wordt. Zo moge het zijn en blijven.

Dienst studentenkerk
Zondag 8 oktober 2006